मिति २०८२।१।२८ गतेको सचिव स्तरीय निर्णयानुसार स्वीकृत।

प्रदेश सचिव

कर्णाली प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास मन्त्रालय
मानव संसाधन विकास केन्द्र
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

शिक्षण सिकाइ सुधारका लागि कक्षा अवलोकन फाराम २०८२

कक्षा अवलोकन गरिएको विद्यालयको नाम:

कक्षा: विषय पाठ शीर्षक: मिति

शिक्षकको नाम:

१ कक्षाकोठाको भौतिक व्यवस्थापन

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	अतिराम्रो (५)	राम्रो (४)	मध्यम (३)	सामान्य (२)	न्यून (१)	कैफियत
१.१	कक्षाकोठाको सरसफाइ						
१.२	विद्यार्थीहरूको बसाइ व्यवस्थापन						
१.३	पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको स्थान						
१.४	कक्षाकोठाको भित्तामा सिर्जनात्मक सामग्रीको प्रदर्शन						
१.५	सिकाइ कुना व्यवस्थापन तथा प्रयोग						

२ शैक्षणिक सामग्री प्रयोग

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	अतिराम्रो (५)	राम्रो (४)	मध्यम (३)	सामान्य (२)	न्यून (१)	कैफियत
२.१	विषयवस्तुको धारणा, ज्ञान, सिप र अभिवृत्ति विकास गर्न सक्ने सामग्रीको प्रयोग						
२.२	विद्यार्थीको उमेर, तह, क्षमता र स्तर अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको प्रयोग						
२.३	उपयुक्त आकार र आकर्षक सामग्रीको प्रयोग						
२.४	कम मूल्य वा मूल्य नै नपर्ने सामग्रीको प्रयोग						

३ शिक्षण सहजीकरण

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	अतिराम्रो (५)	राम्रो (४)	मध्यम (३)	सामान्य (२)	न्यून (१)	कैफियत
३.१	शैक्षणिक योजना अनुसार शिक्षण						
३.२	पूर्व ज्ञान परीक्षण तथा विकास गरेर नयाँ पाठ शिक्षण						
३.३	शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापमा विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता						
३.४	सिकाइका विश्वव्यापी ढाँचा (युनिभर्सल डिजाइन फर लर्निङ, UDL) का सिद्धान्तको प्रयोग						
३.५	उपयुक्त अवस्थामा उपयुक्त शैक्षिक सामग्रीको प्रयोग तथा सबै विद्यार्थीले सामग्री प्रयोग गर्ने अवसर पाएको						
३.६	फरक क्षमताका विद्यार्थीहरूको सिकाइ क्रियाकलापमा सहभागिता						
३.७	विद्यार्थी अनुकूलको भाषाको प्रयोग						
३.८	कक्षामा उपलब्ध ICT का साधनको प्रयोग						
३.९	आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिको प्रयोग						
३.१०	विद्यार्थी मूल्याङ्कन						
३.११	शिक्षकले विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराएको समय						

४ विविध पक्षहरू

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	अतिराम्रो (५)	राम्रो (४)	मध्यम (३)	सामान्य (२)	न्यून (१)	कैफियत
४.१	शिक्षकको सहयोगात्मक तत्परता						
४.२	विद्यार्थीका जिज्ञासा मेटाउँदै सिकाइका लागि उत्प्रेरणा						
४.३	भयरहित शिक्षण सिकाइको वातावरण						
४.४	विद्यार्थीबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान जस्ता भावनाको विकास						
४.५	सिकाइ क्रियाकलापमा विद्यार्थीको स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता						

अवलोकन कर्ता

नाम:

पद:

मिति:

हस्ताक्षर:

समष्टिगत नतिजा:
१. ८० - १०० % = अतिराम्रो
२. ६० - ८० % = राम्रो
३. ४० - ६० % = मध्यम
४. २० - ४० % = सामान्य
५. २० % भन्दा कम = न्यून

कर्णाली प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

प्रदेश सचिव

मूख्य सुझाव तथा कार्यान्वयन योजना

कक्षाकोठा अवलोकन कर्ता र शिक्षकबिच कक्षा अवलोकन पछि संयुक्त बैठक बसेर दुबैको सल्लाहमा निरन्तरता दिनुपर्ने पक्षहरू र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूको पहिचान गरेर सुधारका लागि कार्ययोजना बनाएर कार्य सम्पादन गर्नुपर्ने छ ।

निरन्तरता दिनुपर्ने पक्षहरू	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू (प्रथमिकताक्रम अनुसार लेख्ने)

सुधारका लागि कार्य योजना

के गर्ने ?	कहिले गर्ने ?	कसले गर्ने ?	कसरी गर्ने ?	अपेक्षित प्राप्ति	कैफियत

आगामी कक्षा अवलोकन गर्ने मिति र सो अवधिसम्म पूरा गर्नुपर्ने कामहरू

....

....

....

<u>अवलोकन कर्ता</u>

नामः

पदः

हस्ताक्षरः

मितिः

<u>शिक्षक</u>

नामः

तह/कक्षाः

विषयः

हस्ताक्षरः

मितिः

कर्णाली प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

कक्षा अवलोकन गर्न लिइने आधारहरू सहितको रुब्रिक्स

प्रदेश सचिव

कक्षा अवलोकनलाई वस्तुनिष्ठ, तथ्यपरक र वास्तविक बनाउनका लागि यो रुब्रिक्स तयार गरिएको छ। यसका अधारमा कक्षा अवलोकन गरेर सुधारका लागि योजना बनाउनुहुन अनुरोध छ।

१ कक्षाकोठाको भौतिक व्यवस्थापन

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	आधारहरू		मूल्यांकन	कैफियत
१.१	कक्षाकोठाको सरसफाइ	डस्टबिन,जुत्ता चप्पल राख्ने र्याक, भुँईमा कार्पेट, खानेपानी सहित सफा र आकर्षक कक्षाकोठा भएमा	अतिराम्रो		
		डस्टबिन, भुँईमा कार्पेट, खानेपानी सहित सफा र आकर्षक कक्षाकोठा भएमा	राम्रो		
		डस्टबिन, खानेपानी सहित सफा र आकर्षक कक्षाकोठा भएमा	मध्यम		
		डस्टबिन सहित सफा कक्षाकोठा भएमा	सामान्य		
		माथिका कुनैपनि मापदण्ड पूरा नभएको कक्षाकोठा	न्यून		
१.२	विद्यार्थीहरूको बसाइ व्यवस्थापन	प्रारम्भिक पहिचान (Early Screening) अनुसार समूह कार्य गर्न सजिलो हुने गरी बसा व्यवस्थापन भएमा	अतिराम्रो		
		प्रारम्भिक पहिचान (Early Screening) अनुसार बसाइ व्यवस्थापन भएमा	राम्रो		
		प्रारम्भिक पहिचान (Early Screening) नगरेको तर विद्यार्थीको क्षमता र विविधता अनुसार बसाइ व्यवस्थापन भएमा	मध्यम		
		प्रारम्भिक पहिचान (Early Screening) नगरेको र डेस्कबेन्च प्रयाप्तता अनुसारको बसाइ व्यवस्थापन भएमा	सामान्य		
		विद्यार्थीहरूको बसाइलाई कुनै ध्यान नदिइएको र डेस्कबेन्च अप्रयाप्त भएमा	न्यून		
१.३	पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको स्थान	पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको निर्माण र रखाई उचित स्थान	अतिराम्रो		
		पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको निर्माण र रखाइ मध्यम स्थान	राम्रो		
		पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको निर्माण र रखाइ सामान्य स्थान	मध्यम		
		पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको निर्माण र रखाइ न्यून स्थान	सामान्य		
		पाठसँग सम्बन्धित चार्ट, मोडल, किताब, डिजिटल उपकरणको निर्माण र रखाइ कमजोर स्थान	न्यून		
१.४	कक्षाकोठाका भित्ताहरूमा सिर्जनात्मक सामग्रीको प्रदर्शन	विद्यार्थी निर्मित, शिक्षक निर्मित र अभिभावक निर्मित सामग्रीहरू अलग अलग रूपमा सजिलै देखिने गरी कक्षाकोठाका भित्ताहरूमा सिर्जनात्मक रूपमा अत्यन्तै राम्रो तरिकाले प्रदर्शन गरेमा	अतिराम्रो		
		विद्यार्थी निर्मित, शिक्षक निर्मित र अभिभावक निर्मित सामग्रीहरू सजिलै देखिने गरी कक्षाकोठाका भित्ताहरूमा सिर्जनात्मक कामको प्रदर्शन भएमा	राम्रो		
		विद्यार्थी निर्मित, शिक्षक निर्मित र अभिभावक निर्मित सामग्रीहरू कक्षाकोठाका भित्ताहरूमा ठिकै रूपमा प्रदर्शन भएमा	मध्यम		
		कक्षाकोठाका भित्ताहरूमा पोस्टर, योजना चित्रहरू, विद्यार्थीहरूको सिर्जनात्मक कामको प्रदर्शन न्यून भएको	सामान्य		
		कक्षाकोठाका भित्ताहरूमा पोस्टर, योजना चित्रहरू, विद्यार्थीहरूको सिर्जनात्मक कामको प्रदर्शन नभएको	न्यून		
१.५	सिकाइ कुना व्यवस्थापन तथा प्रयोग	सबै विद्यार्थीहरूले सजिलै प्रयोग गर्न सक्ने गरी प्रयाप्त पुस्तक भएको र दराज सहितको सिकाइ कुना बनाएको र प्रयोग गरेको तथ्यांक व्यवस्थित रूपमा राखिएमा	अतिराम्रो		
		सबै विद्यार्थीहरूले सजिलै प्रयोग गर्न सक्ने गरी प्रयाप्त पुस्तक भएको र बलियो दराज सहितको सिकाइ कुना भएमा	राम्रो		
		सबै विद्यार्थीहरूले सजिलै प्रयोग गर्न सक्ने तर प्रयाप्त पुस्तक नभएको र दराज सहितको सिकाइ कुना भएमा	मध्यम		
		सबै विद्यार्थीहरूले सजिलै प्रयोग गर्न सक्ने तर प्रयाप्त पुस्तक नभएको र दराज नभएको सिकाइ कुना भएमा	सामान्य		
		सिकाइ कुना नै नभएमा	न्यून		

२ शैक्षणिक सामग्री

क्र स	अवलोकन गरिएका पक्षहरू	सूचक		मूल्याङ्कन	कैफियत
२.१	विषयवस्तुको धारणा, ज्ञान, सिप र अभिवृत्ति विकास गर्न सक्ने सामग्रीको प्रयोग	विषयवस्तुको धारणा, ज्ञान, सिप र अभिवृत्ति विकास गर्न सक्ने गुण भएका र विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थी समेतलाई पहुँच पुग्ने सामग्रीको प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		विषयवस्तुको धारणा, ज्ञान र सिप विकास गर्न सक्ने गुण भएका र विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थी समेतलाई पहुँच पुग्ने सामग्रीको प्रयोग गरेमा	राम्रो		
		विषयवस्तुको ज्ञान र सिप विकास गर्न सक्ने गुण भएका र विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थी समेतलाई पहुँच पुग्ने सामग्रीको प्रयोग गरेमा	मध्यम		
		विषयवस्तुको ज्ञान विकास गर्न सक्ने गुण भएका तर विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थीको पहुँच बाहिरका सामग्रीको प्रयोग गरेमा	सामान्य		
		विषयवस्तुको धारणा, ज्ञान, सिप र अभिवृत्ति विकास गर्न नसक्ने तथा विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थीको पहुँच पुग्ने सामग्रीको प्रयोग नभएमा	न्यून		
२.२	विद्यार्थीको उमेर, तह, क्षमता र स्तर अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको प्रयोग	विद्यार्थीको उमेर, तह, क्षमता र स्तर अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको प्रयोग भएमा	अतिराम्रो		
		विद्यार्थीको उमेर र तह अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको प्रयोग भएमा	राम्रो		
		कक्षाको तह अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको प्रयोग भएमा	मध्यम		
		कक्षाको तह अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको आंशिक प्रयोग भएमा	सामान्य		
		कक्षाको तह अनुकूलका शिक्षण सामग्रीको प्रयोग नै नभएमा	न्यून		
२.३	उपयुक्त आकार र आकर्षक सामग्रीको प्रयोग	कक्षाका सबै विद्यार्थीको पहुँच भएका ICT सहित उपयुक्त आकार र आकर्षक सामग्रीको प्रयोग भएमा	अतिराम्रो		
		कक्षाका सबै विद्यार्थीको पहुँच भएका उपयुक्त आकार र आकर्षक सामग्रीको प्रयोग भएमा	राम्रो		
		कक्षाका सबै विद्यार्थीको पहुँच पुग्ने र उपयुक्त आकारका सामग्रीको प्रयोग भएमा	मध्यम		
		कक्षाका सबै विद्यार्थीको पहुँच पुग्ने सामग्रीको प्रयोग भएमा	सामान्य		
		सामग्रीको प्रयोगमा कक्षाका सबै विद्यार्थीको पहुँच नभएमा	न्यून		
२.४	कम मूल्य वा मूल्य नै नपर्ने सामग्रीको प्रयोग	स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कम मूल्य वा मूल्य नै नपर्ने सामग्री प्रयाप्त रूपमा प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कम मूल्य वा मूल्य नै नपर्ने सामग्री आधा भन्दा बढी प्रयोग गरेमा	राम्रो		
		स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कम मूल्य वा मूल्य नै नपर्ने सामग्री आधा जति प्रयोग गरेमा	मध्यम		
		स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कम मूल्य वा मूल्य नै नपर्ने सामग्री न्यून प्रयोग गरेमा	सामान्य		
		उल्लिखित सामग्री प्रयोग नगरेमा	न्यून		

३ शिक्षण सहजीकरण

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	अवलोकनका आधारहरू		मूल्यांकन	कैफियत
३.१	शैक्षणिक योजना अनुसार शिक्षण	शिक्षकले अध्यापन गर्ने विषय शिक्षण गर्न पाठ्यक्रम र शिक्षक निर्देशिका प्रयोग गरी वार्षिक पाठयोजना, एकाइ योजना र दैनिक पाठयोजना तयार गरी शिक्षण गरेमा	अतिराम्रो		
		शिक्षकले अध्यापन गर्ने विषय शिक्षण गर्न वार्षिक पाठयोजना र एकाइ योजनामध्ये कुनै एक र दैनिक पाठयोजना तयार गरी शिक्षण गरेमा	राम्रो		
		शिक्षकले अध्यापन गर्ने विषय शिक्षण गर्न दैनिक पाठयोजनामध्ये कुनै एक योजना तयार गरी शिक्षण गरेमा	मध्यम		
		शिक्षक निर्देशिका मात्र प्रयोग गरी सोही अनुसार शिक्षण गरेमा	सामान्य		
		कुनै पनि शैक्षणिक योजना तयार नगरी शिक्षण गरेमा	न्यून		
३.२	पूर्व ज्ञान परीक्षण तथा विकास गरी नयाँ पाठ शिक्षण	पाठ सुरु गर्नु पूर्व सबै विद्यार्थीको पूर्व ज्ञानको परीक्षण गरी पूर्वज्ञान नभएका विद्यार्थीहरूमा पूर्वज्ञानको विकास गरी पाठ सुरु गरेमा	अतिराम्रो		
		पाठ सुरु गर्नु पूर्व सबै विद्यार्थीको पूर्व ज्ञानको परीक्षण गरेको तर पूर्वज्ञान नभएका विद्यार्थीहरूमध्ये आधाजसो विद्यार्थीहरूको पूर्वज्ञानको विकास गरी पाठ सुरु गरेमा	राम्रो		
		पाठ सुरु गर्नु पूर्व सबै विद्यार्थीको पूर्व ज्ञानको परीक्षण गरेको तर पूर्वज्ञान नभएका विद्यार्थीहरूमध्ये केही विद्यार्थीहरूको पूर्वज्ञानको विकास गरेर पाठ सुरु गरेमा	मध्यम		

प्रदेश सचिव

		पाठ सुरु गर्नु पूर्व सबै विद्यार्थीको पूर्व ज्ञानको परीक्षण गरेको तर पूर्वज्ञान नभएका विद्यार्थीहरूको पूर्वज्ञानको विकास नगरी पाठ सुरु गरेमा	सामान्य		
		पाठ सुरु गर्नु पूर्व सबै विद्यार्थीको पूर्व ज्ञानको परीक्षण नगरी पाठ सुरु गरेमा	न्यून		
३.३	शिक्षण सिकाई क्रियाकलापमा विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता	शिक्षण सहजीकरणका सबै क्रियाकलापहरूमा सबै विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता गराएमा	अतिराम्रो		
		शिक्षण सहजीकरणका सबै क्रियाकलापहरूमा आधाभन्दा बढी विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता गराएमा	राम्रो		
		शिक्षण सहजीकरणका आधा जति क्रियाकलापहरूमा आधाभन्दा बढी विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता गराएमा	मध्यम		
		शिक्षण सहजीकरणको एउटा क्रियाकलापमा अलि सक्रिय वा जान्ने विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता गराएमा	सामान्य		
		शिक्षण सहजीकरणका क्रियकलापहरूमा जान्ने विद्यार्थीहरूको मात्र सहभागिता गराएमा	न्यून		
३.४	सिकाइका विश्वव्यापी ढाँचा (युनिभर्सल डिजाइन फर लर्निङ, UDL) का सिद्धान्तको प्रयोग	सहभागिता, प्रस्तुतीकरण र अभिव्यक्ति (Multiple means of Engagement, Representation and action and expression) तीन ओटै विधिको प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		सहभागिता, प्रस्तुतीकरण र अभिव्यक्ति (Multiple means of Engagement, Representation and action and expression) का बहुविधिमध्ये कुनै २ ओटा विधिको प्रयोग गरेमा	राम्रो		
		सहभागिता, प्रस्तुतीकरण र अभिव्यक्ति (Multiple means of Engagement, Representation and action and expression) का बहुविधिमध्ये कुनै १ ओटा विधिको प्रयोग गरेमा	मध्यम		
		सहभागिता, प्रस्तुतीकरण र अभिव्यक्ति (Multiple means of Engagement, Representation and action and expression) का बहुविधिहरुको प्रयोग भएको तर व्यवस्थित नदेखिएको तर प्रयोग गरेको भएमा	सामान्य		
		सहभागिता, प्रस्तुतीकरण र अभिव्यक्ति (Multiple means of Engagement, Representation and action and expression) का बहुविधिहरूमध्ये कुनै विधिको सामान्य प्रयोग गरेमा	न्यून		
३.५	उपयुक्त अवस्थामा उपयुक्त शैक्षिक सामग्रीको प्रयोग तथा सबै विद्यार्थीले सामग्री प्रयोग गर्ने अवसर पाएको	शैक्षिक सामग्री कक्षामा सबै विद्यार्थीहरूले देख्ने आकारको, सबै विद्यार्थीका लागि प्रयाप्त रहेको, विषयवस्तु अनुसार ठिक समयमा विषयवस्तुको धारणा स्पष्ट हुने गरी प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		शैक्षिक सामग्री कक्षामा सबै विद्यार्थीहरूले देख्ने आकारको, सबै विद्यार्थीका लागि प्रयाप्त रहेको, विषयवस्तु अनुसार ठिक समयमा प्रयोग गरेमा, विषयवस्तुको धारणा स्पष्ट बनाएमा र टिकाउ सामग्री मध्ये कुनै चार ओटा पक्ष पूरा भएमा	राम्रो		
		शैक्षिक सामग्री कक्षामा सबै विद्यार्थीहरूले देख्ने आकारको, सबै विद्यार्थीका लागि प्रयाप्त रहेको, विषयवस्तु अनुसार ठिक समयमा प्रयोग गरेमा, विषयवस्तुको धारणा स्पष्ट बनाएमा र टिकाउ सामग्री मध्ये कुनै तीन ओटा पक्ष पूरा भएमा	मध्यम		
		शैक्षिक सामग्री कक्षामा सबै विद्यार्थीहरूले देख्ने आकारको, सबै विद्यार्थीका लागि प्रयाप्त रहेको, विषयवस्तु अनुसार ठिक समयमा प्रयोग गरेमा, विषयवस्तुको धारणा स्पष्ट बनाएमा र टिकाउ सामग्री मध्ये कुनै दुई ओटा पक्ष पूरा भएमा	सामान्य		
		शैक्षिक सामग्री कक्षामा सबै विद्यार्थीहरूले देख्ने आकारको, कक्षाका सबै विद्यार्थीका लागि प्रयाप्त रहेको, विषयवस्तु अनुसार ठिक समयमा प्रयोग गरेमा, विषयवस्तुको धारणा स्पष्ट बनाएमा र टिकाउ सामग्री मध्ये कुनै एक ओटा पक्ष पूरा भएमा	न्यून		
३.६	फरक क्षमताका विद्यार्थीहरूको सिकाइ क्रियाकलापमा सहभागिता	सबै फरक क्षमता भएका विद्यार्थीलाई उनिहरूको क्षमता अनुसारका शिक्षण क्रियाकलापमा सहभागी बनाएमा	अतिराम्रो		
		फरक क्षमता भएका विद्यार्थीहरूमध्ये ७५ प्रतिशत भन्दा बढी विद्यार्थीलाई उनीहरूको क्षमता अनुसारका शिक्षण क्रियाकलापमा सहभागी बनाएमा	राम्रो		
		फरक क्षमता भएका विद्यार्थीहरूमध्ये ५० प्रतिशत देखि ७५ प्रतिशत सम्म विद्यार्थीलाई उनीहरूको क्षमता अनुसारका शिक्षण क्रियाकलापमा सहभागी बनाएमा	मध्यम		
		फरक क्षमता भएका विद्यार्थीहरूमध्ये ५० प्रतिशत भन्दा कम विद्यार्थीलाई उनिहरुको क्षमता अनुसारका शिक्षण क्रियाकलापमा सहभागी बनाएमा	सामान्य		
		फरक क्षमता भएका विद्यार्थीलाई उनिहरुको क्षमता अनुसारका शिक्षण क्रियाकलापमा सहभागी नबनाएमा	न्यून		
३.७	विद्यार्थीको स्तर अनुकूल भाषाको प्रयोग	शिक्षण सहजीकरण गर्दा विद्यार्थी रहेको भौगोलिक स्थानको भाषिका, मातृभाषा, विद्यार्थीको तह, क्षमता, स्तर अनुसारको सरल तथा स्पष्ट भाषाको प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा विद्यार्थी रहेको भौगोलिक स्थानको भाषिका, विद्यार्थीको तह, क्षमता, स्तर मध्ये कुनै तीन अनुसारको सरल तथा स्पष्ट भाषाको प्रयोग गरेमा	राम्रो		

		शिक्षण सहजीकरण गर्दा विद्यार्थी रहेको भौगोलिक स्थानको भाषिका, विद्यार्थीको तह, क्षमता, स्तर मध्ये कुनै दुई अनुसारको सरल तथा स्पष्ट भाषाको प्रयोग गरेमा	मध्यम		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा विद्यार्थी रहेको भौगोलिक स्थानको भाषिका, विद्यार्थीको तह, क्षमता, स्तर अनुसारको भाषाको प्रयोग गरेमा	सामान्य		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा विद्यार्थी रहेको भौगोलिक स्थानको भाषिका, विद्यार्थीको तह, क्षमता, स्तर अनुसार सरल तथा स्पष्ट भाषाको प्रयोग नगरेमा	न्यून		
३.८	कक्षामा उपलब्ध ICT का साधनको प्रयोग	कक्षाकोठामा वा विद्यालयमा उपलब्ध ICT का साधनहरूमध्ये ७५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		कक्षाकोठामा वा विद्यालयमा उपलब्ध ICT का साधनहरूमध्ये ५० प्रतिशत देखि ७५ प्रतिशतसम्म प्रयोग गरेमा	राम्रो		
		कक्षाकोठामा वा विद्यालयमा उपलब्ध ICT का साधनहरूमध्ये ५० प्रतिशत प्रयोग गरेमा	मध्यम		
		कक्षाकोठामा वा विद्यालयमा उपलब्ध ICT का साधनहरूमध्ये ५० प्रतिशत भन्दा कम प्रयोग गरेमा	सामान्य		
		कक्षाकोठामा वा विद्यालयमा उपलब्ध ICT का साधनहरूको प्रयोग नगरेमा	न्यून		
३.९	आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिको प्रयोग	शिक्षण सहजीकरणका आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिको अधिकतम प्रयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		शिक्षण सहजीकरणका आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिमध्येका केही विधि तथा रणनीतिको प्रयोग गरेमा	राम्रो		
		शिक्षण सहजीकरणका आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिको प्रयोग बढी र परम्परागत विधि तथा रणनीतिको प्रयोग कम गरेमा	मध्यम		
		शिक्षण सहजीकरणका आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिको प्रयोग कम र परम्परागत विधि तथा रणनीतिको प्रयोग बढी गरेमा	सामान्य		
		शिक्षण सहजीकरणका आधुनिक तथा नवप्रवर्तनात्मक विधिको प्रयोग नगरी परम्परागत विधि तथा रणनीतिको प्रयोग गरेमा	न्यून		
३.१०	विद्यार्थी मूल्यांकन	१०० प्रतिशत विद्यार्थीहरूको क्षमता र स्तर अनुसार उपयुक्त तवरले निरन्तर (Assessment for Learning) मूल्याङ्कन गरेमा	अतिराम्रो		
		७५ प्रतिशत भन्दा बढी विद्यार्थीहरूको क्षमता र स्तर अनुसार उपयुक्त तवरले निरन्तर (Assessment for Learning) मूल्याङ्कन गरेमा	राम्रो		
		५० प्रतिशत भन्दा बढी र ७५ प्रतिशत भन्दा कम विद्यार्थीहरूको क्षमता र स्तर अनुसार उपयुक्त तवरले निरन्तर (Assessment for Learning) मूल्याङ्कन गरेमा	मध्यम		
		५० प्रतिशत भन्दा कम विद्यार्थीहरूको क्षमता र स्तर अनुसार उपयुक्त तवरले निरन्तर (Assessment for Learning) मूल्याङ्कन गरेमा	सामान्य		
		केही जान्ने विद्यार्थीहरूलाई सहभागी बनाएर तथा विशेष क्षमताका विद्यार्थीहरूलाई समेत समावेश नगरी मूल्याङ्कन गरेमा	न्यून		
३.११	शिक्षकद्वारा विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराइएको समय	शिक्षकले कक्षाका विद्यार्थीलाई सिकाइ क्षमता अनुसार समय उपलब्ध गराएर पूरा समय शिक्षण गरेमा	अतिराम्रो		
		शिक्षकले कक्षाका सबै विद्यार्थीलाई बराबर समय उपलब्ध गराएर पूरा समय शिक्षण गरेमा	राम्रो		
		शिक्षकले कक्षाका विद्यार्थीलाई केही समय उपलब्ध गराएर पूरा समय शिक्षण गरेमा	मध्यम		
		शिक्षकले कक्षाका विद्यार्थीलाई समय उपलब्ध गराएको तर पूरा समय शिक्षण नगरेमा	सामान्य		
		शिक्षकले कक्षाका विद्यार्थीलाई केही समय उपलब्ध नगराएको र पूरा समय शिक्षण नगरेमा	न्यून		

४ विविध पक्षहरू

क्र स	अवलोकन गरिएका सूचकहरू	मूल्याङ्कनका आधार		मूल्यांकन	कैफियत
४.१	शिक्षकको सहयोगात्मक तत्परता	सबै विद्यार्थीहरूलाई समान तरिकाले विद्यार्थीसम्म पुगेर उनिहरूको क्रियाकलापमा सहयोग गरेमा	अतिराम्रो		
		अधिकांश विद्यार्थीसम्म पुगेर उनिहरूको क्रियाकलापमा सहयोग गरेमा	राम्रो		
		आधा भन्दा बढी विद्यार्थीसम्म पुगेर उनिहरूको क्रियाकलापमा सहयोग गरेमा	मध्यम		
		आधा भन्दा कम विद्यार्थीसम्म पुगेर उनिहरूको क्रियाकलापमा सहयोग गरेमा	सामान्य		
		केहि विद्यार्थीसम्म मात्रै पुगेर उनिहरूको क्रियाकलापमा सहयोग गरेमा	न्यून		
४.२	विद्यार्थीका जिज्ञासा मेटाउँदै सिकाइका लागि उत्प्रेरणा	सबै विद्यार्थीले राखेका जिज्ञासा मेटाएर सबै विद्यार्थीलाई सिकाइका लागि उत्प्रेरित गरेमा	अतिराम्रो		
		जिज्ञासा राखेका आधा भन्दा बढी विद्यार्थीका जिज्ञासा मेटाएमा र विद्यार्थीलाई सिकाइका लागि उत्प्रेरित गरेमा	राम्रो		
		जिज्ञासा राखेका आधा विद्यार्थीका जिज्ञासा मेटाएमा र विद्यार्थीलाई सिकाइका लागि सामान्य उत्प्रेरित गरेमा	मध्यम		
		जिज्ञासा राखेका आधा भन्दा कम विद्यार्थीका जिज्ञासा मेटाएमा र विद्यार्थीलाई सिकाइका लागि उत्प्रेरित गरेजस्तो गरेमा	सामान्य		
		जिज्ञासा राखेका विद्यार्थीका जिज्ञासा नमेटाएमा र विद्यार्थीलाई सिकाइका लागि उत्प्रेरित नगरेमा	न्यून		

प्रदेश सचिव

४.३	भयरहित शिक्षण सिकाइको वातावरण	कक्षा शिक्षणमा विद्यार्थीलाई सुरक्षित, डर, भय, तनाव र विद्यार्थीबाट साथीलाई गरिने असामान्य व्यवहार सबै पक्षको उचित रुपमा व्यवस्थापन गरेमा	अतिराम्रो		
		कक्षा शिक्षणमा विद्यार्थीलाई सुरक्षित, भय, तनाव र विद्यार्थीबाट साथीलाई गरिने असामान्य व्यवहार मध्ये कुनै चार ओटा पक्षको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरेमा	राम्रो		
		कक्षा शिक्षणमा विद्यार्थीलाई सुरक्षित, डर, भय, तनाव र विद्यार्थीबाट साथीलाई गरिने असामान्य व्यवहार मध्ये कुनै तीन पक्षको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरेमा	मध्यम		
		कक्षा शिक्षणमा विद्यार्थीलाई सुरक्षित, डर, भय, तनाव र विद्यार्थीबाट साथीलाई गरिने असामान्य व्यवहार मध्ये कुनै दुई पक्षको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरेमा	सामान्य		
		कक्षा शिक्षणमा विद्यार्थीलाई सुरक्षित. डर. भय. तनाव र विद्यार्थीबाट साथीलाई गरिने असामान्य व्यवहार मध्ये कुनै एक पक्षको मात्र व्यवस्थापन गरेमा	न्यून		
४.४	विद्यार्थीबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान जस्ता भावनाको विकास	सबै विद्यार्थीहरूबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान, आदरसत्कार र भातृत्वको सम्बन्ध विकास गरेमा	अतिराम्रो		
		सबै विद्यार्थीहरूबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान, आदरसत्कार र भातृत्वको सम्बन्ध मध्ये कुनै चार पक्षको विकास गरेमा	राम्रो		
		सबै विद्यार्थीहरूबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान, आदरसत्कार र भातृत्वको सम्बन्ध मध्ये कुनै तीन पक्षको विकास गरेमा	मध्यम		
		सबै विद्यार्थीहरूबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान, आदरसत्कार र भातृत्वको सम्बन्ध मध्ये कुनै दुई पक्षको विकास गरेमा	सामान्य		
		सबै विद्यार्थीहरूबिच सहकार्य, सहयोग, सम्मान, आदरसत्कार र भातृत्वको सम्बन्ध मध्ये कुनै एक पक्षको मात्र विकास गरेमा	न्यून		
४.५	सिकाइ क्रियाकलापमा विद्यार्थीको स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता	शिक्षण सहजीकरण गर्दा रमाइलो वातावरण, विद्यार्थीमा खुसिपन, क्रियाकलापमा विद्यार्थी स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता, आनन्द अनुभूति र विद्यार्थीको आकर्षण गरेमा	अतिराम्रो		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा रमाइलो वातावरण, विद्यार्थीमा खुसिपन, क्रियाकलापमा विद्यार्थी स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता, आनन्द अनुभूति र विद्यार्थीको आकर्षण मध्ये कुनै चार पक्षको विकास गरेमा	राम्रो		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा रमाइलो वातावरण, विद्यार्थीमा खुसिपन, क्रियाकलापमा विद्यार्थी स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता, आनन्द अनुभूति र विद्यार्थीको आकर्षण मध्ये कुनै तीन पक्षको विकास गरेमा	मध्यम		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा रमाइलो वातावरण, विद्यार्थीमा खुसिपन, क्रियाकलापमा विद्यार्थी स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता, आनन्द अनुभूति र विद्यार्थीको आकर्षण मध्ये कुनै दुई पक्षको विकास गरेमा	सामान्य		
		शिक्षण सहजीकरण गर्दा रमाइलो वातावरण, विद्यार्थीमा खुसिपन, क्रियाकलापमा विद्यार्थी स्वःस्फुर्त सक्रिय सहभागिता, आनन्द अनुभूति र विद्यार्थीको आकर्षण मध्ये कुनै एक पक्षको विकास गरेमा	न्यून		